

TEXTE EL

CONSEIL EUROPEEN – BRUXELLES
22 & 23 mars 2005
CONCLUSIONS DE LA PRÉSIDENCE

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 23 Μαρτίου 2005
(OR. fr)**

7619/05

CONCL 1

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Προεδρίας

προς : τις αντιπροσωπίες

Θέμα : **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ
22 και 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 2005**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Διαβιβάζονται συνημμένα στις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των Βρυξελλών (22 και 23 Μαρτίου 2005).

1. Της συνεδρίασης προηγήθηκε παρέμβαση του κ. Josep Borrell, Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και ακολούθως ανταλλαγή απόψεων. Με την ευκαιρία αυτή ο Πρόεδρος της Επιτροπής παρουσίασε τους στρατηγικούς στόχους του θεσμικού του οργάνου για την περίοδο 2005-2009. Οι αρχηγοί κράτους ή κυβερνήσεως έλαβαν τους στόχους αυτούς υπό σημείωση και δήλωσαν ικανοποιημένοι για την ευρεία σύμπτωση απόψεων μεταξύ Συμβουλίου, Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Επιτροπής σε ό,τι αφορά τις προτεραιότητες της Ένωσης, και δη τη νομοθετική δραστηριότητα για τα ερχόμενα χρόνια.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε τα ακόλουθα ζητήματα:

I. Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης

II. Ενδιάμεση επανεξέταση της στρατηγικής της Λισσαβώνας

III. Αειφόρος ανάπτυξη

IV. Κλιματικές μεταβολές

V. ITER (Διεθνής Πειραματικός Θερμοπυρηνικός Αντιδραστήρας)

VI. Προετοιμασία της συνόδου κορυφής του ΟΗΕ τον Σεπτέμβριο 2005

VII. Λίβανος

ο

ο ο

I. ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθετεί την έκθεση του Συμβουλίου (ECOFIN) της 20ής Μαρτίου 2005 (βλέπε Παράρτημα II) με τίτλο «βελτίωση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ)» και εγκρίνει τα πορίσματα και τις προτάσεις αυτής. Η έκθεση αναθεωρεί και συμπληρώνει το ΣΣΑ, το οποίο αποτελείται από το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Άμστερνταμ και από τους κανονισμούς του Συμβουλίου 1466/97 και 1467/97. Η Επιτροπή καλείται να υποβάλει σύντομα προτάσεις τροποποίησης των κανονισμών του Συμβουλίου.

II. ΕΠΑΝΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΩΝΑΣ: ΜΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

A. ΜΙΑ ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

4. Πέντε χρόνια μετά τη δρομολόγηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας, ο απολογισμός είναι μάλλον μέτριος. Παράλληλα με αναμφισβήτητα βήματα προόδου, απαντούν και καταφανή κενά και αργοπορίες. Όμως, μπροστά στις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπισθούν, το τίμημα σε περίπτωση καθυστερημένων ή ελλιπών μεταρρυθμίσεων είναι μεγάλο, όπως μαρτυρεί το χάσμα δυναμικού οικονομικής αύξησης μεταξύ της Ευρώπης και των οικονομικών της εταιρών. Επομένως, επείγει να αναληφθεί δράση.

5. Προς τούτο, είναι απαραίτητο να επανενεργοποιηθεί χωρίς χρονοτριβή η στρατηγική της Λισσαβώνας και να γίνει επανιεράρχηση προτεραιοτήτων προς όφελος της οικονομικής αύξησης και της απασχόλησης. Πράγματι, η Ευρώπη πρέπει να ανανεώσει τις βάσεις της ανταγωνιστικότητάς της, να αυξήσει το δυναμικό οικονομικής αύξησης που διαθέτει καθώς και την παραγωγικότητά της και να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή, δίνοντας κατά κύριο λόγο έμφαση στη γνώση, την καινοτομία και την αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού.
6. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, η Ένωση πρέπει να κινητοποιήσει περισσότερο όλα τα ενδεδειγμένα εθνικά και κοινοτικά μέσα - συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής στον τομέα της συνοχής - στις τρεις διαστάσεις της στρατηγικής: οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική, ώστε να αξιοποιηθούν καλύτερα οι μεταξύ τους συνέργιες, εντός γενικού πλαισίου αειφόρου ανάπτυξης. Παράλληλα με τις κυβερνήσεις, όλοι οι άλλοι εμπλεκόμενοι συντελεστές - κοινοβούλια, περιφερειακά και τοπικά όργανα, κοινωνικοί εταίροι, κοινωνία των πολιτών - οφείλουν να οικειωθούν τη στρατηγική και να συμμετάσχουν ενεργά στην υλοποίηση των στόχων της.
7. Παράλληλα, οι δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-2013 θα πρέπει να εφοδιάσουν την Ένωση με τα κατάλληλα μέσα για την εφαρμογή των πολιτικών της εν γένει και, μεταξύ αυτών, των πολιτικών που συντείνουν στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Λισσαβώνας. Προκειμένου να υποστηριχθούν οι προσπάθειες για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση είναι ουσιαστικής σημασίας η ύπαρξη στέρεων μακροοικονομικών συνθηκών. Σε αυτό θα συμβάλλουν οι τροποποιήσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ενώ παράλληλα θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να διαδραματίσουν πλήρως το ρόλο τους στην επανενεργοποίηση μιας μακροπρόθεσμης οικονομικής αύξησης.
8. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση - Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβώνας» που παρουσιάστηκε κατά την ενδιάμεση επανεξέταση. Το Συμβούλιο χαιρετίζει τις σημαντικές συμβολές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Επιτροπής των Περιφερειών, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και των κοινωνικών εταίρων στο πλαίσιο αυτό. Με τις προτάσεις αυτές υπόψη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να επανενεργοποιήσουν ήδη από τώρα τη στρατηγική, με βάση τα ακόλουθα στοιχεία που έχουν ως γνώμονα την οικονομική αύξηση και την απασχόληση.
9. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για τη δέσμευση των κοινωνικών εταίρων, όπως αυτή εκφράστηκε κατά την Τριμερή Διάσκεψη Κορυφής της 22ας Μαρτίου, και καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να υποβάλουν κοινό πρόγραμμα εργασίας για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση, στο πλαίσιο των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων τους.

Ενθαρρύνει εξάλλου την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να αναπτύξει με τις οικονομικές και κοινωνικές επιτροπές των κρατών μελών και άλλων εταίρων οργανισμών ένα αμφίδρομο δίκτυο πρωτοβουλιών της κοινωνίας των πολιτών με σκοπό να προωθηθεί η υλοποίηση της στρατηγικής.

B. ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ

Γνώση και Καινοτομία - κινητήριες δυνάμεις της βιώσιμης οικονομικής αύξησης

10. Ο ευρωπαϊκός χώρος της γνώσης πρέπει να επιτρέπει στις επιχειρήσεις να δημιουργούν νέους παράγοντες ανταγωνισμού, στους καταναλωτές να επωφελούνται από νέα αγαθά και υπηρεσίες και στους εργαζομένους να αποκτούν νέες δεξιότητες. Υπό το πρίσμα αυτό προέχει να αναπτυχθούν η έρευνα, η εκπαίδευση και η καινοτομία σε όλες τους τις μορφές, καθότι επιτρέπουν τη μετατροπή της γνώσης σε προστιθέμενη αξία και τη δημιουργία περισσότερων και ποιοτικά καλύτερων θέσεων απασχόλησης. Εξάλλου, κατά τα επόμενα έτη, πρέπει να ενθαρρυνθεί η διεξαγωγή πραγματικού διαλόγου μεταξύ των εμπλεκόμενων δημόσιων και ιδιωτικών μερών της κοινωνίας της γνώσης.
11. Στον τομέα της E&A, διατηρείται ο γενικός στόχος του ποσοστού επενδύσεων 3% με σωστή κατανομή μεταξύ ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων. Θα πρέπει να καθοριστούν συγκεκριμένα ενδιάμεσα ποσοστά στο εθνικό επίπεδο. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί συν τοις άλλοις με την παροχή φορολογικών κινήτρων στις ιδιωτικές επενδύσεις, με μια καλύτερη πολλαπλασιαστική επένεργεια των δημοσίων επενδύσεων και με τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των ερευνητικών ιδρυμάτων και των πανεπιστημίων.
12. Το 7ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο για την Έρευνα και την Ανάπτυξη θα δώσει νέα ώθηση σε έναν Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας προς όφελος όλων των κρατών μελών, τονώνοντας την ευρωπαϊκή συνεργασία, κινητοποιώντας τις ιδιωτικές επενδύσεις σε καίριους για την ανταγωνιστικότητα τομείς και συμβάλλοντας στην κάλυψη του τεχνολογικού χάσματος. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να επενεργήσει ως καταλύτης στους εθνικούς προϋπολογισμούς για την έρευνα. Πρέπει να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της Ευρώπης για τους ερευνητές, με πραγματική βελτίωση των όρων κινητικότητας και άσκησης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Στα πλαίσια αυτά, σημαντική θα ήταν η δημιουργία Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας με σκοπό την παροχή υποστήριξης στην πρωτοποριακή και τη βασική έρευνα. Οι εργασίες που αφορούν το ευρωπαϊκό διαστημικό πρόγραμμα θα επιτρέψουν την αξιοποίηση των δυνατοτήτων καινοτομίας και του σημαντικού δυναμικού που υπάρχει στον τομέα αυτόν.
13. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν την πολιτική τους στον τομέα της καινοτομίας ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές τους, συν τοις άλλοις δε με τους εξής αντικειμενικούς σκοπούς: καθιέρωση μηχανισμών στήριξης των καινοτόμων ΜΜΕ, καθώς και των νεοσύστατων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας, προώθηση της διεξαγωγής κοινής έρευνας από επιχειρήσεις και πανεπιστήμια, βελτίωση της πρόσβασης σε επιχειρηματικά κεφάλαια, στροφή των δημοσίων συμβάσεων προς καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες, ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων για την καινοτομία και πόλων καινοτομίας σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
14. Το νέο κοινοτικό πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία θα δώσει από την πλευρά του ισχυρή ώθηση στην καινοτομία σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεδομένου ότι προβλέπει νέο μηχανισμό χρηματοδότησης των καινοτόμων ΜΜΕ υψηλού αναπτυξιακού δυναμικού, καθιστά δε ορθολογικότερο και πιο ενισχυμένο το δίκτυο τεχνικής υποστήριξης της καινοτομίας στις επιχειρήσεις και παρέχει στήριξη στους περιφερειακούς πόλους και τα ευρωπαϊκά δίκτυα καινοτομίας.

15. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει πρόταση για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Τεχνολογικού Ιδρύματος.
16. Η Ευρώπη χρειάζεται ένα στέρεο βιομηχανικό ιστό στο σύνολο της επικράτειάς της. Η απαραίτητη άσκηση δραστηριότητας βιομηχανικής πολιτικής περνά μέσα από την ενίσχυση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της βιομηχανικής βάσης με παράλληλη μέριμνα για τη συμπληρωματικότητα της δράσης σε εθνικό, διακρατικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η επίτευξη του στόχου αυτού θα επιδιωχθεί συν τοις άλλοις με τεχνολογικές πρωτοβουλίες που θα βασίζονται στη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, και με την οργάνωση τεχνολογικών πλατφορμών για τον καθορισμό μακροπρόθεσμων θεματολογίων έρευνας. Μέχρι τον Ιούνιο η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση για τις προπαρασκευαστικές της εργασίες στον τομέα αυτόν.
17. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα πρέπει να επεκτείνει το διαρθρωμένο χρηματοδοτικό μέσο της σε σχέδια E&A και να διερευνήσει από κοινού με την Επιτροπή νέα μέσα για χρησιμοποίηση των κοινοτικών πόρων ως πολλαπλασιαστικών μοχλών για δάνεια της ΕΤΕπ.
18. Είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί μια κοινωνία της πληροφορίας χωρίς κανενός είδους αποκλεισμούς, βασισμένη στην γενικευμένη χρησιμοποίηση των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών στις δημόσιες υπηρεσίες, τις ΜΜΕ και τα νοικοκυριά. Προς τούτο, η πρωτοβουλία i2010 θα δώσει έμφαση στην έρευνα και καινοτομία στον τομέα των ΤΠΕ, στην ανάπτυξη κλάδων δημιουργίας περιεχομένου πολυμέσων, στην ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών, καθώς και στη σύγκλιση και τη διαλειτουργικότητα, με σκοπό τη δημιουργία ενός πληροφοριακού χώρου δίχως σύνορα.
19. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τη σημαντική συμβολή της περιβαλλοντικής πολιτικής στην οικονομική αύξηση και την απασχόληση, καθώς και στην ποιότητα ζωής, ιδίως χάρη στην ανάπτυξη των οικολογικών καινοτομιών και των οικολογικών τεχνολογιών καθώς και στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, που οδηγούν στη δημιουργία νέων διεξόδων και νέων απασχολήσεων. Υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα της αποδοτικής χρησιμοποίησης των διαφόρων μορφών ενέργειας ως παράγοντα ανταγωνιστικότητας και αειφόρου ανάπτυξης και επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να αναπτύξει μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία σχετικά με την ενεργειακή αποδοτικότητα και να καταρτίσει Πράσινη Βίβλο το 2005. Οι οικολογικές καινοτομίες, οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες θα πρέπει να προωθηθούν ιδιαίτερα, και δη στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών, με ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ και στην προώθηση των οικολογικών τεχνολογιών στις δημόσιες συμβάσεις. Πέραν της ανάπτυξής του στην εσωτερική αγορά, ο τομέας αυτός παρουσιάζει αξιοσημείωτες εξαγωγικές δυνατότητες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να θέσουν επείγοντως σε εφαρμογή το σχέδιο δράσης υπέρ των οικολογικών τεχνολογιών, συν τοις άλλοις μέσω συγκεκριμένων δράσεων και με χρονοδιαγράμματα που θα συμφωνηθούν από κοινού με τους οικονομικούς φορείς. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει τη σπουδαιότητα του στόχου του να τεθεί μέχρι το 2010 τέρμα στην απώλεια βιολογικής ποικιλομορφίας, και ειδικότερα με ενσωμάτωση της απαίτησης αυτής σε άλλες πολιτικές, δεδομένου του ενδιαφέροντος της βιοποικιλότητας για ορισμένους οικονομικούς τομείς.

Ένας ελκυστικός χώρος επενδύσεων και εργασίας

20. Για να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις και να δημιουργηθεί ελκυστικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους, η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να ολοκληρώσει την εσωτερική της αγορά και να εξοπλιστεί με ένα ρυθμιστικό πλαίσιο ευμενέστερο προς τις επιχειρήσεις, οι οποίες με τη σειρά τους οφείλουν να αναπτύξουν κοινωνική υπευθυνότητα. Χρειάζονται επίσης λειτουργικές υποδομές που να αντεπεξέρχονται στο πρόβλημα των ελλειπόντων συνδέσμων, κοινωφελείς υπηρεσίες ποιότητας και οικονομικά προσιτές, καθώς και ένα υγιές περιβάλλον βασιζόμενο σε βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή και σε υψηλή ποιότητα ζωής.
21. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να μην φεισθούν καμίας προσπάθειας για την τήρηση των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν το Μάρτιο του 2002 στη Βαρκελώνη όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο.
22. Στα πλαίσια της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιόρισε τους εξής τομείς προτεραιότητας:

Προκειμένου να προαχθεί η ανάπτυξη και η απασχόληση και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα, η εσωτερική αγορά των υπηρεσιών οφείλει να είναι πλήρως λειτουργική, διαφυλάσσοντας παράλληλα το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο. Υπό το φως του διεξαγόμενου διαλόγου, από τον οποίο προκύπτει ότι η παρούσα διατύπωση της πρότασης οδηγίας δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητά να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας για τη διαμόρφωση ευρείας συναίνεσης ανταποκρινόμενης στο σύνολο των στόχων αυτών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει ότι σε μια αποδοτική και δυναμική οικονομία είναι σημαντικός ο ρόλος των αποτελεσματικών υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

Κάθε συμφωνία για το REACH οφείλει να συνταιριάζει τα μελήματα προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας με την ανάγκη προώθησης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, δίνοντας ταυτόχρονα ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ και στις ικανότητές τους για καινοτομία.

23. Πέραν μιας δραστήριας πολιτικής ανταγωνισμού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να συνεχίσουν την πορεία τους προς μείωση του γενικού επιπέδου των κρατικών ενισχύσεων, λαμβάνοντας συνάμα υπόψη τις ενδεχόμενες αδυναμίες των αγορών. Η κίνηση αυτή πρέπει να συνοδεύεται από επανακατεύθυνση των ενισχύσεων προς στήριξη ορισμένων οριζόντιων στόχων όπως η έρευνα και η καινοτομία, καθώς και η αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η μεταρρύθμιση των περιφερειακών ενισχύσεων θα πρέπει επίσης να καλλιεργεί υψηλό επίπεδο επενδύσεων και να επιτρέπει τη μείωση των ανισοτήτων σύμφωνα με τους στόχους της Λισσαβώνας.

24. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τη σημασία που αποδίδει στη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου και παρακινεί σε δραστήρια συνέχιση των εργασιών όπως προβλέπεται μεταξύ άλλων στην πρωτοβουλία των έξι Προεδριών και στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του Συμβουλίου, του 2005, προκειμένου να γίνει γενικός απολογισμός σε προσεχές Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Λαμβάνει υπό σημείωση την ανακοίνωση της Επιτροπής και επιμένει ως προς την ανάγκη ανάληψης αποφασιστικής δράσης εν προκειμένω, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να εξετάσουν μια κοινή μεθοδολογία στάθμισης των διοικητικών επιβαρύνσεων με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας πριν από τα τέλη του 2005. Η συμφωνία αυτή θα πρέπει να αξιοποιεί τα αποτελέσματα των πιλοτικών σχεδίων της Επιτροπής που αναμένονται διαρκούντος του 2005· καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει το οικείο σύστημα ανάλυσης αντικτύπου σύμφωνα με την ανακοίνωσή της, να εργασθεί από κοινού με το Συμβούλιο ούτως ώστε να σημειωθεί ταχύτερη πρόοδος στο πλαίσιο της απλούστευσης και, τέλος, να αναλάβει πρωτοβουλίες προκειμένου να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή όλων των άμεσα ενεχομένων στη διαδικασία αυτή παραγόντων. Τονίζει τέλος ότι οι πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί στον τομέα της βελτίωσης του κανονιστικού πλαισίου δεν θα πρέπει να καταστούν με τη σειρά τους διοικητικά βάρη.
25. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο για την οικονομική αύξηση και την απασχόληση και συμμετέχουν στην ανάπτυξη του βιομηχανικού ιστού. Τα κράτη μέλη καλούνται επομένως να συνεχίσουν την πολιτική τους στον τομέα αυτόν, ελαφρύνοντας τα διοικητικά βάρη, δημιουργώντας ενιαίες θυρίδες καθώς και παρέχοντας πρόσβαση σε πιστώσεις, μικροπιστώσεις, άλλους τρόπους χρηματοδότησης και υπηρεσίες πλαισίωσης. Η πρόσβαση των ΜΜΕ στα κοινοτικά προγράμματα αποκτά επίσης μείζονα σημασία. Εξ άλλου, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη καλούνται να αξιοποιήσουν στο έπακρο τα δίκτυα στήριξης των ΜΜΕ: θα πρέπει προς τούτο να εντοπιστούν γρήγορα, από κοινού με τους κοινωνικούς εταίρους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και, στο μέτρο του δυνατού, με τα εμπορικά επιμελητήρια, τα απαραίτητα μέτρα εξορθολογισμού και συνεργασίας.
26. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προτρέπει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων να διαφοροποιήσει τις δραστηριότητές του, ιδίως υπέρ της χρηματοδότησης καινοτόμων ΜΜΕ μέσω των δικτύων ατομικών επενδυτών («επιχειρηματικών αγγέλων») και της μεταφοράς τεχνολογιών. Θα πρέπει να εντοπιστούν από κοινού με την Επιτροπή διάφορα ευέλικτα χρηματοδοτικά μέσα που να προσφέρονται γι' αυτόν τον τύπο δραστηριοτήτων. Οι δράσεις αυτές πρέπει επίσης να υποβοηθούνται από το νέο κοινοτικό πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία.
27. Η ενιαία αγορά οφείλει επίσης να στηρίζεται σε μια υλοποιημένη εσωτερική αγορά, απαλλαγμένη από διαλειτουργικούς και υλικοτεχνικούς καταναγκασμούς. Η επέκταση των δικτύων υψηλών ταχυτήτων σε περιοχές με κακή εξυπηρέτηση συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας οικονομίας της γνώσης. Γενικά, οι επενδύσεις σε υποδομές θα ευνοήσουν την οικονομική αύξηση και θα συνεπιφέρουν μεγαλύτερη σύγκλιση σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Στα πλαίσια της πρωτοβουλίας για την οικονομική αύξηση και των προγραμμάτων ταχείας εκκίνησης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σημασία της υλοποίησης των σχεδίων προτεραιότητας στον τομέα των δικτύων μεταφορών και ενέργειας και καλεί την Ένωση και τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις επενδυτικές τους προσπάθειες και να ενθαρρύνουν τις εταιρικές σχέσεις δημοσίου-ιδιωτών.

28. Η ανοικτή παγκόσμια οικονομία προσφέρει νέες ευκαιρίες τόνωσης της οικονομικής αύξησης, της ανταγωνιστικότητας και της επανεπέκτασης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει τη σημασία που έχει η επίτευξη φιλόδοξης και ισορροπημένης συμφωνίας κατά τις διαπραγματεύσεις της Ντόχα, καθώς και τη σκοπιμότητα της ανάπτυξης διμερών και περιφερειακών συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών· η επιδίωξη του στόχου αυτού πρέπει να συνοδεύεται από αδιάκοπη προσπάθεια για εξασφάλιση συγκλινουσών προδιαγραφών στο διεθνές επίπεδο, συν τοις άλλοις και σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η οικονομική αύξηση και η απασχόληση στην υπηρεσία της κοινωνικής συνοχής

29. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής για την «Ατζέντα Κοινωνικής Πολιτικής», η οποία συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισσαβώνας ενισχύοντας το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, που βασίζεται στην επιδίωξη της πλήρους απασχόλησης και σε μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

30. Η αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και η παράταση της διάρκειας της επαγγελματικής ζωής, σε συνδυασμό με τη μεταρρύθμιση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συνιστούν το καλύτερο μέσον για να διατηρηθεί το σημερινό επίπεδο κοινωνικής προστασίας.

Η Επιτροπή θα εξετάσει, στο πλαίσιο των εν εξελίξει εργασιών της σχετικά με την αναπρόωθηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας, τα θέματα που προκύπτουν αναζητώντας τρόπους για τη διασφάλιση της αειφόρου χρηματοδότησης του κοινωνικού μας προτύπου και θα υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το φθινόπωρο.

31. Οι στόχοι της πλήρους απασχόλησης, της ποιότητας και παραγωγικότητας της εργασίας καθώς και της κοινωνικής συνοχής πρέπει να μετουσιωθούν σε σαφείς και μετρήσιμες προτεραιότητες: η εργασία να γίνει πραγματική επιλογή για όλους, να προσελκυσθούν περισσότεροι άνθρωποι στην αγορά εργασίας, να βελτιωθούν οι δυνατότητες προσαρμογής, να γίνουν επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο, να εκσυγχρονιστεί η κοινωνική προστασία, να καλλιεργηθεί η ισότητα ευκαιριών, συγκεκριμένα μεταξύ ανδρών και γυναικών, και να προαχθεί η κοινωνική ενσωμάτωση.

32. Είναι απαραίτητο να προσελκυσθούν περισσότεροι άνθρωποι στην αγορά εργασίας. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με επένδυση σε μια ενεργό πολιτική απασχόλησης, στην οικονομική ελκυστικότητα της εργασίας, σε μέτρα για τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης των δομών φροντίδας για τα παιδιά· πρέπει επίσης να δοθεί προτεραιότητα στην παροχή ίσων ευκαιριών, στις στρατηγικές για επαγγελματικά δραστήριους ηλικιωμένους, στην προαγωγή της κοινωνικής ενσωμάτωσης καθώς και στην μετατροπή της αδήλωτης εργασίας σε κανονική απασχόληση. Θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθούν νέες πηγές θέσεων εργασίας στις υπηρεσίες προς άτομα και επιχειρήσεις, στην κοινωνική οικονομία, στον χωροταξικό σχεδιασμό και στην προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και στα νέα βιομηχανικά επαγγέλματα, μεταξύ άλλων και χάρη σε τοπικές εταιρικές σχέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση.

33. Στη δυνατότητα προσαρμογής εργαζομένων και επιχειρήσεων θα συντελέσουν οι νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας και η μεγαλύτερη ποικιλία συμβατικών ρυθμίσεων, που θα συνδυάζει καλύτερα ευελιξία και ασφάλεια. Θα πρέπει επίσης να δοθεί έμφαση στη μεγαλύτερη πρόβλεψη και διαχείριση των οικονομικών μεταλλάξεων.
34. Το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί το ουσιωδέστερο στοιχείο του ενεργητικού της Ευρώπης. Τα κράτη μέλη καλούνται να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την ανύψωση του γενικού επιπέδου εκπαίδευσης και τον περιορισμό του αριθμού των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, ακολουθώντας ιδίως το πρόγραμμα εργασιών «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010». Η δια βίου μάθηση συνιστά προϋπόθεση εκ των ων ουκ άνευ για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας, λαμβανομένης υπόψη της σκοπιμότητας μιας υψηλής ποιότητας σε όλα τα επίπεδα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να κάνουν τη δια βίου μάθηση ευκαιρία προσφερόμενη σε όλους στο σχολείο, την επιχείρηση και το νοικοκυριό. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πρόσβαση στη δια βίου μάθηση για τους εργαζόμενους με λίγα προσόντα και για το προσωπικό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητά κατά συνέπεια την ταχεία θέσπιση του σχετικού προγράμματος το οποίο θα υποβάλει λίαν προσεχώς η Επιτροπή. Οι προϋποθέσεις πρόσβασης θα πρέπει εξ άλλου να γίνουν ευκολότερες με οργάνωση του χρόνου εργασίας, με υπηρεσίες οικογενειακής υποστήριξης, με επαγγελματικό προσανατολισμό και με νέες μορφές επιμερισμού του κόστους.
35. Ο ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης πρέπει να αναπτυχθεί με προώθηση της γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει ότι προέχει η διάδοση του Ευρωπαϊκού Βιβλιαρίου Κατάρτισης (Europass), η έκδοση της οδηγίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων το 2005 και η θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων το 2006.
36. Η Ένωση και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεχίσουν την πολιτική κοινωνικής ενσωμάτωσης με την πολυδιάστατη προσέγγισή της, επικεντρωνόμενα σε στοχοθετημένες ομάδες όπως τα παιδιά σε συνθήκες ένδειας.
37. Για την επάνοδο σε μια διαρκή και βιώσιμη οικονομική αύξηση απαιτείται μια δυναμικότερη δημογραφική ανάπτυξη, μια καλύτερη κοινωνικοεπαγγελματική ένταξη, καθώς και μεγαλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού που αντιπροσωπεύει η ευρωπαϊκή νεολαία. Προς τούτο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία που παρατίθεται στο Παράρτημα I ως ένα από τα όργανα που συντελούν στην πραγμάτωση των στόχων της Λισσαβώνας.

Γ. ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

38. Είναι σκόπιμο οι ενέργειες που αναλαμβάνονται από την ΕΕ και από τα κράτη μέλη να συμβάλουν περισσότερο και με πιο συγκεκριμένο τρόπο στην οικονομική αύξηση και την απασχόληση. Μ' αυτό το πνεύμα, θα διαμορφωθεί ένας απλουστευμένος μηχανισμός με τριπλό στόχο: τον ευκολότερο προσδιορισμό προτεραιοτήτων με παράλληλη διατήρηση της γενικής ισορροπίας της στρατηγικής και της συνέργιας μεταξύ των διαφόρων στοιχείων της· την καλύτερη υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων επί τόπου με μεγαλύτερη ανάμιξη των κρατών μελών· τον εξορθολογισμό της διαδικασίας παρακολούθησης για να γίνεται καλύτερα αντιληπτή η εφαρμογή της στρατηγικής στο εθνικό επίπεδο.

39. Η νέα αυτή προσέγγιση, που βασίζεται σε τριετή κύκλο ο οποίος αρχίζει το 2005 και θα πρέπει να ανανεωθεί το 2008, θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις:
- α) Αφετηρία του κύκλου θα είναι το συγκεκριμένο έγγραφο της Επιτροπής («στρατηγική έκθεση»). Η έκθεση αυτή θα εξεταστεί στις αρμόδιες συνθέσεις του Συμβουλίου και θα συζητηθεί από το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο θα καθορίσει τους πολιτικούς προσανατολισμούς για την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική διάσταση της στρατηγικής.
- β) Σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από τα άρθρα 99 και 128 της Συνθήκης και βάσει των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Συμβούλιο θα εγκρίνει σειρά «ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών» που θα συνίστανται από δύο στοιχεία: τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών (ΓΠΟΠ) και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση (ΚΓΑ). ως γενικό μέσο συντονισμού των οικονομικών πολιτικών, οι ΓΠΟΠ αναμένεται ότι θα εξακολουθήσουν να καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα μακροοικονομικών και μικροοικονομικών πολιτικών, καθώς και τις πολιτικές απασχόλησης αρκεί αυτές να συναρτώνται προς τις πρώτες· οι ΓΠΟΠ θα εξασφαλίζουν την εν γένει οικονομική συνοχή των τριών διαστάσεων της στρατηγικής.
- γ) Βάσει των «ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών»,
- τα κράτη μέλη θα καταρτίσουν υπ' ευθύνη τους «εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων», ανταποκρινόμενα στις ανάγκες και στην ιδιάζουσα κατάσταση τους. Για τα προγράμματα θα πραγματοποιηθεί διαβούλευση με όλα τα ενεχόμενα μέρη σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και με τα κοινοβουλευτικά όργανα σύμφωνα με τις ιδιαίτερες διαδικασίες εκάστου κράτους μέλους. Τα προγράμματα αυτά θα λαμβάνουν υπόψη τους κύκλους των εθνικών πολιτικών και θα μπορούν να αναθεωρούνται σε περίπτωση μεταβολών της κατάστασης. Τα κράτη μέλη θα ενισχύσουν τον εσωτερικό τους συντονισμό, διορίζοντας ενδεχομένως έναν «εθνικό συντονιστή Λισσαβώνας».
 - η Επιτροπή θα υποβάλει, από πλευράς της, ως συμπλήρωμα των εθνικών προγραμμάτων, ένα «κοινοτικό πρόγραμμα Λισσαβώνας» που θα καλύπτει το σύνολο των δράσεων που θα αναληφθούν σε κοινοτικό επίπεδο υπέρ της οικονομικής αύξησης και της απασχόλησης, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγκλιση των πολιτικών.
- δ) Οι εκθέσεις για την παρακολούθηση της υλοποίησης της στρατηγικής της Λισσαβώνας που απευθύνουν κάθε χρόνο τα κράτη μέλη στην Επιτροπή - μεταξύ άλλων όσον αφορά την εφαρμογή των ανοιχτών μεθόδων συντονισμού - θα συγκεντρώνονται εφεξής σε ένα ενιαίο έγγραφο με σαφή διάκριση μεταξύ των διαφόρων τομέων δράσης και όπου θα αναφέρονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί κατά τους προηγούμενους δώδεκα μήνες για την υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων· το πρώτο τέτοιο έγγραφο θα υποβληθεί το φθινόπωρο του 2006.

ε) Η Επιτροπή θα υποβάλλει ετησίως έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της στρατηγικής υπό τις τρεις της διαστάσεις. Με βάση την ανάλυση της Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα προβαίνει, κάθε άνοιξη, σε επισκόπηση της προόδου που έχει σημειωθεί και θα αποφαινεται όσον αφορά τις προσαρμογές των «ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών» που αποδεικνύονται αναγκαίες.

στ) Όσον αφορά τους ΓΠΟΠ, εφαρμόζονται οι υφιστάμενοι μηχανισμοί πολυμερούς εποπτείας.

40. Στο τέλος του τρίτου έτους κάθε κύκλου, οι «ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές», τα «εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων» καθώς και το «κοινοτικό πρόγραμμα Λισσαβώνας» θα ανανεώνονται με τη διαδικασία που περιγράφεται ανωτέρω, με αφετηρία στρατηγική έκθεση της Επιτροπής που θα βασίζεται σε γενική αποτίμηση της προόδου που σημειώθηκε κατά τα προηγούμενα τρία έτη.

41. Το 2005 ο κύκλος που περιγράφεται ανωτέρω θα αρχίσει τον Απρίλιο με την παρουσίαση από την Επιτροπή των ολοκληρωμένων κατευθυντηρίων γραμμών που θα καταρτιστούν με βάση τα ανά χείρας συμπεράσματα. Τα κράτη μέλη καλούνται να καταρτίσουν το εθνικό τους πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων το φθινόπωρο του 2005.

III. ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

42. Με την ευκαιρία της επανενεργοποίησης της στρατηγικής της Λισσαβώνας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο βεβαιώνει και πάλι ότι η ίδια η στρατηγική εγγράφεται στο ευρύτερο πλαίσιο της απαίτησης για αειφόρο ανάπτυξη, σύμφωνα με το οποίο οι σημερινές ανάγκες πρέπει να αντιμετωπίζονται δίχως να υπονομεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να αντιμετωπίσουν τις δικές τους ανάγκες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να εκδώσει, κατά την προσεχή του σύνοδο τον Ιούνιο, «Δήλωση σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές της αειφόρου ανάπτυξης», η οποία θα χρησιμεύσει ως βάση για την ανανέωση της στρατηγικής αειφόρου ανάπτυξης που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001. Η νέα αυτή πληρέστερη και πλέον φιλόδοξη στρατηγική που θα περιλαμβάνει στόχους, δείκτες και αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης· θα πρέπει να στηρίζεται σε μια μακρόπνοη και θετική οπτική και να ενσωματώνει στο ακέραιο τις εσωτερικές και εξωτερικές παραμέτρους. Η νέα στρατηγική αναμένεται ότι θα εγκριθεί πριν από τα τέλη του 2005, η δε Επιτροπή δήλωσε ότι θα υποβάλει σε εύθετο χρόνο τις κατάλληλες προτάσεις.

IV. ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

43. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι οι κλιματικές μεταβολές ενδέχεται να έχουν παγκοσμίως σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις από περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική άποψη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι για να επιτευχθεί ο απώτερος στόχος της σύμβασης-πλασιού των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές, η αύξηση της μέσης ετήσιας επιφανειακής θερμοκρασίας του πλανήτη δεν θα πρέπει να υπερβεί τους 2°C σε σύγκριση με τα επίπεδα της προβιομηχανικής εποχής.

44. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει με μεγάλη ικανοποίηση την έναρξη ισχύος του πρωτοκόλλου του Κυότο. Επιθυμεί εν προκειμένω να συγχαρεί όλως ιδιαιτέρως τη Ρωσική Ομοσπονδία διότι επικύρωσε το πρωτόκολλο.
45. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υποδέχεται ευνοϊκά την ανακοίνωση της Επιτροπής «Winning the battle against global climate change» και την καλεί να εμμείνει στην ανάλυση των πλεονεκτημάτων και του κόστους των στρατηγικών μείωσης του διοξειδίου του άνθρακος.
46. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει την σταθερή βούληση της ΕΕ να δώσει νέα ώθηση στις διεθνείς διαπραγματεύσεις. Για το σκοπό αυτόν σκόπιμο είναι:
- να μελετηθούν οι εναλλακτικές λύσεις που αφορούν το μετά το 2012 καθεστώς, στα πλαίσια της διαδικασίας των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές, εξασφαλίζοντας την ευρύτερη δυνατή συνεργασία όλων των χωρών, καθώς και τη συμμετοχή τους σε αποτελεσματική και ενδεδειγμένη διεθνή δράση,
 - να χαραχθεί μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση των κλιματικών μεταβολών, σύμφωνη με τον στόχο των 2°C. Ενόψει των απαιτούμενων μειώσεων των συνολικών εκπομπών, πρέπει να καταβληθούν κοινές παγκόσμιες προσπάθειες κατά τις ερχόμενες δεκαετίες, σύμφωνα με τις κοινές, αλλά διαφοροποιημένες ευθύνες και τις αντίστοιχες ικανότητες, και μάλιστα σημαντικά συντομότερες προσπάθειες συνολικής μείωσης από όλες τις οικονομικά πλέον προηγμένες χώρες. Με την επιφύλαξη νέων προσεγγίσεων για τη διαφοροποίηση μεταξύ των μερών εντός ενός μελλοντικού δίκαιου και ευέλικτου πλαισίου, η ΕΕ προσβλέπει στη διερεύνηση από κοινού με άλλα μέρη πιθανών στρατηγικών για την επίτευξη των απαιτούμενων μειώσεων των εκπομπών, φρονεί δε ότι θα πρέπει εν προκειμένω να εξεταστούν για την ομάδα των ανεπτυγμένων χωρών ενδεχόμενες πορείες μείωσης των εκπομπών της τάξεως του 15-30% μέχρι το 2020 σε σχέση με τις τιμές αναφοράς που προβλέπονται από το Πρωτόκολλο του Κυότο και, πέραν αυτών, σύμφωνα με το πνεύμα των συμπερασμάτων του Συμβουλίου Περιβάλλοντος. Αυτοί οι συντελεστές μείωσης θα πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα των μελλοντικών εργασιών με αντικείμενο τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος αυτός και το ζήτημα κόστους/οφέλους. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν τα μέσα αποτελεσματικής συνεργίας των χωρών που καταναλώνουν πολλή ενέργεια, όπως και των χωρών που συγκαταλέγονται στις αναδύμενες και αναπτυσσόμενες χώρες,
 - να προωθηθούν μέτρα που να επιτρέπουν τη μείωση των εκπομπών με καλό λόγο κόστους/απόδοσης.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα ασχολείται τακτικά με τον φάκελο αυτόν.

V. ITER (ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΘΕΡΜΟΠΥΡΗΝΚΟΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΗΡΑΣ)

47. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιμένει ότι είναι ανάγκη να αρχίσει η κατασκευή του ITER (Διεθνούς Πειραματικού Θερμοπυρηνικού Αντιδραστήρα) στην ευρωπαϊκή τοποθεσία πριν τα τέλη του 2005 και καλεί την Επιτροπή να πράξει ό,τι είναι δυνατόν προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, και δη προκειμένου να οριστικοποιηθεί η διεθνής συμφωνία πριν τον Ιούλιο του 2005.

VI. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΟΡΥΦΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2005

48. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την έκθεση που κατάρτισε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών και παρουσίασε στις 21 Μαρτίου 2005, με τίτλο «Μεγαλύτερη ελευθερία - Προς την ανθρώπινη ασφάλεια, την ανάπτυξη της κοινωνίας και τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους», η οποία αποτελεί καίρια συμβολή για την προετοιμασία της Συνόδου κορυφής των Ηνωμένων Εθνών το Σεπτέμβριο 2005. Η Σύνοδος αυτή θα ασχοληθεί με την παρακολούθηση της εφαρμογής της Διακήρυξης της Χιλιετίας (2000) και των αποφασισθέντων στις σημαντικές διασκέψεις και συνόδους κορυφής των Ηνωμένων Εθνών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επανεπιβεβαιώνει ότι η Ένωση είναι αμετάκλητα αποφασισμένη να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών γενικά και στην προετοιμασία της Συνόδου κορυφής ειδικότερα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αποφασισμένη η διαδικασία να καταλήξει στη διατύπωση κοινών απαντήσεων στα μεγάλα προβλήματα της ανάπτυξης, της ασφάλειας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

49. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να επιταχύνουν τις εργασίες τους, ιδίως όσον αφορά τα διάφορα στοιχεία της πτυχής «ανάπτυξη», προκειμένου να οριστικοποιήσουν τις θέσεις μας σχετικά με τα διάφορα θέματα και να επιτρέψουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στις μελλοντικές συζητήσεις.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε την ιδιαίτερη σημασία που θα έχει η Αφρική το 2005. Επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει τάχιιστα προτάσεις που θα συμβάλουν ουσιαδώς στην αναθεώρηση των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας και θα αυξήσουν τη στήριξη που παρέχει η Ένωση στην αφρικανική ήπειρο. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο σημείωσε την πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής για την Αφρική.

50. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιθυμεί να συνεχισθεί και να ενταθεί ο διάλογος σε όλα τα επίπεδα με τις ομάδες χωρών και τις χώρες με τις οποίες η Ένωση διατηρεί συγκροτημένες σχέσεις, ώστε να προαχθεί μια ενεργή δυναμική σύγκλιση των θέσεων προκειμένου να επιτευχθούν φιλόδοξα και ισορροπημένα αποτελέσματα κατά τη Σύνοδο κορυφής το Σεπτέμβριο του 2005.

VII. ΛΙΒΑΝΟΣ

51. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσυπογράφει τα συμπεράσματα που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 16 Μαρτίου 2005 σχετικά με το Λίβανο. Δηλώνει και πάλι τη προσήλωσή του σε ένα Λίβανο κυρίαρχο, ανεξάρτητο και δημοκρατικό. Υπενθυμίζει τη σημασία της απόφασης 1559 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και εκφράζει την πλήρη υποστήριξή του προς τον Ειδικό Απεσταλμένο του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

52. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τη Συρία να υλοποιήσει σύντομα τις δεσμεύσεις που ανέλαβε ο σύριος Πρόεδρος Μπασάρ αλ Άσαντ στις 12 Μαρτίου και να αποσύρει όλα τα στρατεύματα και υπηρεσίες πληροφοριών της Συρίας από το Λίβανο. Η απόσυρση αυτή πρέπει να είναι πλήρης και να διεξαχθεί βάσει ακριβούς χρονοδιαγράμματος.
53. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιθυμεί να σχηματισθεί ταχέως νέα κυβέρνηση η οποία να μπορεί να ενεργεί προς το συμφέρον όλων των Λιβανέζων. Η κυβέρνηση αυτή θα πρέπει να είναι σε θέση να οργανώσει ελεύθερες, διαφανείς και αδιάβλητες εκλογές μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες, σύμφωνα με το λιβανικό σύνταγμα και χωρίς οιαδήποτε ξένη παρέμβαση ή ανάμιξη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα παρακολουθήσει προσεκτικά την εκλογική διαδικασία και θα είναι έτοιμη να προσφέρει τη βοήθειά της.
-

Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία

Στη συνάρτηση της γήρανσης του ευρωπαϊκού πληθυσμού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει απαραίτητο να επωφεληθούν οι Ευρωπαίοι νέοι από σύνολο πολιτικών και μέτρων που να εντάσσονται πλήρως στη στρατηγική της Λισσαβώνας. Το Σύμφωνο για τη Νεολαία αποσκοπεί στη βελτίωση της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της κινητικότητας, της επαγγελματικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης των Ευρωπαίων νέων, καθώς και στη διευκόλυνση του συνδυασμού επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. Το Σύμφωνο πρέπει να διασφαλίζει την συνολική συνοχή των πρωτοβουλιών που πρέπει να αναληφθούν στους τομείς αυτούς και να χρησιμεύει ως αφετηρία μιας έντονης και αδιάλειπτης κινητοποίησης υπέρ των νέων. Η επιτυχία του προϋποθέτει τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων συντελεστών και πρωτίστως των οργανώσεων νεολαίας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο καθώς και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Νεότητας, των τοπικών αρχών, και των κοινωνικών εταίρων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Ένωση και τα κράτη μέλη, έναν έναν εντός του πεδίου αρμοδιοτήτων του και ιδίως στα πλαίσια της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και της στρατηγικής για την κοινωνική ενσωμάτωση, να εμπνευστούν από τους εξής άξονες δράσης:

Στον τομέα της απασχόλησης, της κοινωνικής ενσωμάτωσης και της κοινωνικής ανόδου

- να εξασφαλιστεί ιδιαίτερη παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών υπέρ της μόνιμης ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας, στα πλαίσια του προγράμματος αμοιβαίας ανταλλαγής γνώσεων για την απασχόληση,
- να δοθεί ανοδική πορεία στην απασχόληση των νέων,
- στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής για την κοινωνική ενσωμάτωση, να δοθεί προτεραιότητα στην βελτίωση της κατάστασης των πλέον ευάλωτων νέων, και δη εκείνων τους οποίους πλήττει η φτώχεια, καθώς και στις πρωτοβουλίες για καταπολέμηση της σχολικής αποτυχίας,
- να ζητηθεί από εργοδότες και επιχειρήσεις να επιδείξουν κοινωνική υπευθυνότητα στον τομέα της επαγγελματικής ένταξης των νέων,
- να παρακινηθούν οι νέοι να αναπτύξουν επιχειρηματικό πνεύμα και να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες για την ανάδειξη νεαρών επιχειρηματιών.

Στον τομέα της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της κινητικότητας

- να ληφθεί μέριμνα ούτως ώστε η μάθηση να εναρμονίζεται με τις ανάγκες της οικονομίας της γνώσης και να προωθηθεί προς τούτο η δημιουργία κοινής βάσης δεξιοτήτων· στα πλαίσια αυτά, οι προσπάθειες να στραφούν πρωτίστως στο πρόβλημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου,
- να διευρυνθεί η δυνατότητα των σπουδαστών να συμπληρώνουν μια περίοδο σπουδών σε άλλο κράτος μέλος,

- να προωθηθεί η κινητικότητα των νέων με άρση των εμποδίων για ασκουμένους, εθελοντές και εργαζομένους καθώς και για τις οικογένειές τους,
- όσον αφορά τους ερευνητές, να ενισχυθούν οι ήδη υπάρχουσες πρωτοβουλίες στα πλαίσια του προγράμματος «Μαρία Κιουρί»,
- να αναπτυχθεί στενότερη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών στον τομέα της διαφάνειας και συγκρισιμότητας των επαγγελματικών προσόντων, καθώς και αναγνώριση της άτυπης και ανεπίσημης εκπαίδευσης.

Για το συνδυασμό της επαγγελματικής με την προσωπική και την οικογενειακή ζωή

- να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες για το συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής με καταμερισμό των ευθυνών ανάμεσα στους κοινωνικού εταίρους και συγκεκριμένα μέσω επέκτασης του δικτύου παιδικής μέριμνας και μέσω ανάπτυξης καινοτόμων προτύπων οργάνωσης της εργασίας,
 - να εξετασθούν οι πολιτικές που ευνοούν τη δημιουργία κέντρων μέριμνας για τα παιδιά, υπό το πρίσμα των συζητήσεων σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για τις δημογραφικές μεταλλαγές, την οποία ετοιμάζεται να εγκρίνει η Επιτροπή.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Βελτίωση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης

- Έκθεση του Συμβουλίου προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο -

Με την παρούσα έκθεση διατυπώνονται προτάσεις για την ενίσχυση και την αποσαφήνιση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, με στόχο τη βελτίωση του συντονισμού και της παρακολούθησης των οικονομικών πολιτικών σύμφωνα με το άρθρο 99 της Συνθήκης και την αποφυγή υπερβολικών ελλειμμάτων κατά τις επιταγές του άρθρου 104, παράγραφος 1 της Συνθήκης.

Το Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, που στηρίζεται στα άρθρα 99 και 104 της Συνθήκης, είναι ζωτικής σημασίας τμήμα του μακροοικονομικού πλαισίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Ζητώντας από τα κράτη μέλη να συντονίζουν τις δημοσιονομικές πολιτικές τους και να αποφεύγουν τα υπερβολικά ελλείμματα, συμβάλλει στην επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας στην ΕΕ και διαδραματίζει βασικό ρόλο για την εξασφάλιση χαμηλού πληθωρισμού και χαμηλών επιτοκίων, τα οποία συμβάλλουν ουσιαστικά στην επίτευξη βιώσιμης οικονομικής αύξησης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Το Συμβούλιο υπενθυμίζει την προσαρτημένη στην Τελική Πράξη του Συντάγματος Δήλωση σχετικά με το άρθρο III-184, όπου επιβεβαιώνεται η προσήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβώνας - δημιουργία θέσεων εργασίας, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και κοινωνική συνοχή - και αναφέρονται τα εξής σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική: «Η Ένωση επιδιώκει την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών. Ως εκ τούτου, οι οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές πρέπει να καθορίζουν τις ορθές προτεραιότητες όσον αφορά τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις, την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων και της κατανάλωσης σε περιόδους ισχνής οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό θα πρέπει να εκφράζεται στους προσανατολισμούς των δημοσιονομικών αποφάσεων σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ, ιδίως με την αναδιάρθρωση των δημοσίων εσόδων και δαπανών και παράλληλα με τήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας, σύμφωνα με το Σύνταγμα και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης».

Τα δύο ονομαστικά μεγέθη αναφοράς του Συμφώνου - 3% για το λόγο του δημοσιονομικού ελλείμματος προς το ΑΕΠ και 60% για το λόγο του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ - έχουν αποδείξει την αξία τους και παραμένουν οι ακρογωνιαίοι λίθοι της πολυμερούς εποπτείας. Εντούτοις, τον Ιούνιο του 2004 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημείωσε την ανάγκη να ενισχυθεί και να αποσαφηνιστεί η εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, προκειμένου να προωθηθεί η διαφάνεια και η εθνική οικείωση του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ και να βελτιωθεί η επιβολή των κανόνων και των διατάξεών του.

Το Σύμφωνο πρέπει να εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες κατά δίκαιο και συνεπή τρόπο και να γίνεται κατανοητό από την κοινή γνώμη. Το Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι ένα σύστημα βασισμένο σε κανόνες είναι η καλύτερη εγγύηση ώστε οι υποχρεώσεις να υλοποιούνται και όλα τα κράτη μέλη να έχουν ίση μεταχείριση. Κατά την ενίσχυση και την αποσαφήνιση του Συμφώνου, είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί η δέουσα ισορροπία μεταξύ του υψηλότερου δυνατού βαθμού οικονομολογικής κρίσης και πολιτικής διακριτικής ευχέρειας κατά την εποπτεία και το συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών και της ανάγκης να διατηρηθεί το πλαίσιο κανόνων απλό, διαφανές και εκτελέσιμο.

Εντούτοις, σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση 25 χωρών, που χαρακτηρίζεται από σημαντική ανομοιογένεια και ποικιλομορφία, και με δεδομένη την εμπειρία 5 ετών ΟΝΕ, ένας εμπλουτισμός του κοινού πλαισίου με ισχυρότερη έμφαση στο οικονομικό σκεπτικό των κανόνων του θα επέτρεπε να συνεκτιμώνται καλύτερα οι διαφορές στην οικονομική κατάσταση που υπάρχουν στα διάφορα μέρη της ΕΕ. Ο στόχος επομένως είναι να ενδυναμωθούν τα οικονομικά ερείσματα του υπάρχοντος πλαισίου και έτσι να ενισχυθεί η αξιοπιστία και η επιβολή του. Το ζητούμενο δεν είναι πώς θα γίνουν περισσότερο ή λιγότερο ευέλικτοι οι ισχύοντες κανόνες, αλλά πώς θα γίνουν αποτελεσματικότεροι.

Με βάση τα ανωτέρω, η μεταρρύθμιση στοχεύει να αντιμετωπίσει καλύτερα τις αδυναμίες που έχουν διαπιστωθεί μέχρι τώρα, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στις οικονομικές εξελίξεις και εστιάζοντας περισσότερο στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Επίσης, τα εργαλεία οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ πρέπει να συνδεθούν καλύτερα μεταξύ τους προκειμένου να ενισχυθεί η συμβολή της δημοσιονομικής πολιτικής στην οικονομική μεγέθυνση και να υποστηριχθεί η πρόοδος προς την υλοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Κατόπιν της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 3ης Σεπτεμβρίου 2004 με τίτλο «Ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης και αποσαφήνιση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης», το Συμβούλιο εργάστηκε για να κάνει συγκεκριμένες προτάσεις μεταρρύθμισης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Το Συμβούλιο, κατά την επισκόπηση των διατάξεων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, εντόπισε πέντε κυρίως περιοχές όπου μπορούν να γίνουν βελτιώσεις:

- i) ενίσχυση του οικονομικού σκεπτικού των δημοσιονομικών κανόνων ώστε να βελτιωθεί η αξιοπιστία και η οικειώσή τους·
- ii) βελτίωση της «οικειώσης» εκ μέρους των εθνικών φορέων χάραξης πολιτικής·
- iii) αποτελεσματικότερη αξιοποίηση, προς το σκοπό της δημοσιονομικής σταθεροποίησης, των περιόδων κατά τις οποίες οι οικονομίες σημειώνουν μεγέθυνση άνω των τάσεων, ώστε να αποφεύγονται οι επιτακτικές των κυκλικών διακυμάνσεων πολιτικές·

- iv) καλύτερος συνυπολογισμός των περιόδων οικονομικής μεγέθυνσης κάτω των τάσεων στις συστάσεις του Συμβουλίου·
- v) απόδοση αρκετής προσοχής στο χρέος και τη βιωσιμότητα κατά την εποπτεία των δημοσιονομικών θέσεων.

Κατά την υποβολή προτάσεων μεταρρύθμισης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το Συμβούλιο μερίμνησε δεόντως να ενδυναμώσει τη διακυβέρνηση και την εθνική οικείωση του δημοσιονομικού πλαισίου, να ενισχύσει τα οικονομικά ερείσματα και την αποτελεσματικότητα του Συμφώνου, τόσο στο προληπτικό όσο και στο επανορθωτικό του σκέλος, να διασφαλίσει μακροπρόθεσμα τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, να προωθήσει τη μεγέθυνση και να μην επιβάλει υπερβολικό άγχος στις μελλοντικές γενεές.

Σύμφωνα με το ψήφισμα του Λουξεμβούργου σχετικά με το συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, το Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι ο ενισχυμένος συντονισμός των δημοσιονομικών πολιτικών πρέπει να τηρεί την αρχή της επικουρικότητας που καθιερώνει η Συνθήκη, να σέβεται τις προνομίες των εθνικών κυβερνήσεων κατά τον καθορισμό των διαρθρωτικών και δημοσιονομικών πολιτικών τους και ταυτόχρονα να συμμορφώνεται προς τις διατάξεις της Συνθήκης και του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Στην παρούσα έκθεση, οι Υπουργοί επισημαίνουν τις νομοθετικές αλλαγές που απαιτούνται ώστε να λάβουν σάρκα και οστά οι απόψεις τους για τη μεταρρύθμιση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Προτίθενται να επιφέρουν τις ελάχιστες δυνατές αλλαγές και προσδοκούν προτάσεις της Επιτροπής ώστε να τεθούν σε εφαρμογή οι απόψεις τους.

1. Βελτίωση της διακυβέρνησης

Προκειμένου να αυξηθεί η «νομιμοποίηση» του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ και να ενισχυθεί η υποστήριξη προς τους στόχους και τις θεσμικές διευθετήσεις του, το Συμβούλιο θεωρεί ότι τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και το Συμβούλιο, χωρίς ανακατανομή των θεσμικών τους αρμοδιοτήτων, πρέπει πάντως να σταθούν στο ύψος των αντίστοιχων ευθυνών τους· ειδικότερα:

- 1) Η Επιτροπή και το Συμβούλιο σέβονται την ευθύνη των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή πολιτικών της επιλογής τους εντός των ορίων που θέτει η Συνθήκη, και ειδικότερα τα άρθρα 99 και 104, ενώ τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται προς τις συστάσεις του Συμβουλίου·
- 2) Η Επιτροπή πρέπει να ασκεί το δικαίωμα πρωτοβουλίας της εγκαίρως και να εφαρμόζει αποτελεσματικά τους κανόνες, ενώ το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη σέβονται την ευθύνη της Επιτροπής ως θεματοφύλακα της Συνθήκης και των διαδικασιών της·

- 3) Το Συμβούλιο πρέπει να κάνει υπεύθυνα χρήση του περιθωρίου εκτίμησης που διαθέτει ενώ τα κράτη μέλη και η Επιτροπή σέβονται την ευθύνη του Συμβουλίου για το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το ρόλου του για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής Ένωσης.
- 4) Τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα πρέπει να επαναλάβουν τη δέσμευσή τους να εφαρμόζουν τη Συνθήκη και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης κατά τρόπο αποτελεσματικό και έγκαιρο, μέσω αμοιβαίας στήριξης και αμοιβαίας πίεσης, και να ενεργούν σε στενή και εποικοδομητική συνεργασία στη διεργασία της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας, προκειμένου να εξασφαλίσουν βεβαιότητα και αποτελεσματικότητα στους κανόνες του Συμφώνου.

Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να βελτιωθεί η διακυβέρνηση και η εθνική οικείωση του δημοσιονομικού πλαισίου μέσω των προτάσεων που σκιαγραφούνται κατωτέρω.

1.1. Συνεργασία και επικοινωνία

Το Συμβούλιο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν τη Συνθήκη και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης κατά τρόπο αποτελεσματικό και έγκαιρο. Τα μέρη θα πρέπει να ενεργούν σε στενή και εποικοδομητική συνεργασία στη διεργασία της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας, προκειμένου να εξασφαλίσουν βεβαιότητα και αποτελεσματικότητα στους κανόνες του Συμφώνου.

Σε πνεύμα διαφάνειας και υπευθυνότητας, θα πρέπει να εκτιμηθεί δεόντως η σκοπιμότητα πλήρους και έγκαιρης επικοινωνίας των οργάνων μεταξύ τους, καθώς και με το ευρύ κοινό. Ειδικότερα, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ειλικρινής και εμπιστευτική ανταλλαγή απόψεων, το Συμβούλιο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να δεσμευθούν ότι θα ανταλλάσσουν εκ των προτέρων πληροφορίες για τις προθέσεις τους σε όλα τα στάδια της διαδικασίας δημοσιονομικής παρακολούθησης και υπερβολικού ελλείμματος, χωρίς να θίγονται οι αντίστοιχες προνομίες τους.

1.2. Βελτίωση της αμοιβαίας στήριξης και άσκηση αμοιβαίας πίεσης

Το Συμβούλιο συμφωνεί ότι η αύξηση της αποτελεσματικότητας της αμοιβαίας στήριξης και της αμοιβαίας πίεσης είναι αναπόσπαστο τμήμα της μεταρρύθμισης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα πρέπει να δεσμευθούν ότι θα αιτιολογούν και θα δημοσιεύουν τις θέσεις και τις αποφάσεις τους σε όλα τα ενδεδειγμένα στάδια της διαδικασίας του Συμφώνου.

Σε επίπεδο ευρωζώνης, θα πρέπει να υπάρξει αμοιβαία στήριξη και αμοιβαία πίεση στα πλαίσια του συντονισμού που πραγματοποιείται στην Ευρωζώνη, βασισμένη σε οριζόντια αξιολόγηση των εθνικών δημοσιονομικών εξελίξεων και των επιπτώσεών τους στο σύνολο της ευρωζώνης. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο πριν από το καλοκαίρι.

1.3. Συμπληρωματικοί εθνικοί δημοσιονομικοί κανόνες και θεσμικά όργανα

Το Συμβούλιο συμφωνεί ότι οι εθνικοί δημοσιονομικοί κανόνες θα πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά ως προς τις βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης δεσμεύσεις των κρατών μελών. Αντιστοίχως, σε επίπεδο ΕΕ, θα πρέπει να δοθούν κίνητρα και να εξαλειφθούν τα αντικίνητρα προκειμένου οι εθνικοί κανόνες να στηρίζουν τους στόχους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Το Συμβούλιο επισημαίνει συναφώς τα αντικίνητρα που οφείλονται στις επιπτώσεις ορισμένων λογιστικών και στατιστικών κανόνων ESA95 επί του δημοσιονομικού πλαισίου.

Η εφαρμογή υπαρχόντων εθνικών κανόνων (κανόνες δαπανών κ.λπ.) θα μπορούσε να συζητηθεί σε προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης, με τη δέουσα σύνεση και στο βαθμό που έχει σημασία για την τήρηση των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ, εφόσον τα κράτη μέλη δεσμεύονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο να τηρούν τους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ και η συμμόρφωση προς αυτούς αποτελεί το κατ' εξοχήν αντικείμενο της αξιολόγησης των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης.

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι οι εσωτερικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης κάθε χώρας θα πρέπει να συμπληρώνουν το ενωσιακό πλαίσιο. Τα εθνικά όργανα θα μπορούσαν να παίζουν σημαντικότερο ρόλο στη δημοσιονομική εποπτεία, ώστε να ενισχύεται η εθνική οικείωση, να τονώνεται η μέσω της εθνικής κοινής γνώμης επιβολή και να συμπληρώνεται η οικονομική και πολιτική ανάλυση που γίνεται σε επίπεδο ΕΕ.

1.4. Πρόγραμμα σταθερότητας για την κυβερνητική θητεία

Το Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη, κατά την προετοιμασία της πρώτης επικαιροποίησης του προγράμματος σταθερότητας/σύγκλισης μετά την ανάληψη της εξουσίας από νέα κυβέρνηση, να επιδεικνύουν συνέχεια όσον αφορά τους δημοσιονομικούς στόχους με τους οποίους έχει συμφωνήσει το Συμβούλιο βάσει της προηγούμενης επικαιροποίησης του προγράμματος σταθερότητας/σύγκλισης και - με την προοπτική του συνόλου της κυβερνητικής θητείας - να παρέχουν πληροφορίες για τους τρόπους και τα μέσα που προτίθενται να χρησιμοποιήσουν για την επίτευξη των στόχων αυτών με τη χάραξη της δημοσιονομικής στρατηγικής τους.

1.5. Συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων

Το Συμβούλιο καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών να υποβάλλουν τα προγράμματα σταθερότητας/σύγκλισης και τις αντίστοιχες γνώμες του Συμβουλίου στα εθνικά τους κοινοβούλια. Τα εθνικά κοινοβούλια μπορεί να κρίνουν σκόπιμο να συζητούν τη συνέχεια που θα πρέπει να δοθεί στις συστάσεις στο πλαίσιο των διαδικασιών έγκαιρης προειδοποίησης υπερβολικού ελλείμματος.

1.6. Αξιόπιστες μακροοικονομικές προβλέψεις

Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι είναι σημαντικό οι δημοσιονομικές προβλέψεις να βασίζονται σε ρεαλιστικές και συνετές μακροοικονομικές προβλέψεις. Αναγνωρίζει επίσης τη σημαντική δυνητική συμβολή των προβλέψεων της Επιτροπής για τον συντονισμό των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών.

Στις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις τους τα κράτη μέλη, και ιδίως εκείνα της ζώνης ευρώ, καθώς και όσα συμμετέχουν στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών ERM II, αρμόζει να χρησιμοποιούν τις «κοινές εξωτερικές υποθέσεις», εφόσον παρέχονται εγκαίρως από την Επιτροπή. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να βασίζονται στα προγράμματα σταθερότητας/ σύγκλισης στις δικές τους προβλέψεις. Ωστόσο οι αποκλίσεις μεταξύ των εθνικών προβλέψεων και εκείνων της Επιτροπής θα πρέπει να επεξηγούνται κάπως λεπτομερώς. Οι σχετικές εξηγήσεις θα χρησιμεύουν ως βάση αναφοράς κατά την εκ των υστέρων αξιολόγηση των σφαλμάτων των προβλέψεων.

Καθόσον τα σφάλματα στις προβλέψεις είναι αναπόφευκτα, θα πρέπει να δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στη διεξαγωγή περιεκτικών αναλύσεων ευαισθησίας και/ή στο σχεδιασμό εναλλακτικών σεναρίων στο πλαίσιο των προγραμμάτων σταθερότητας/σύγκλισης, ούτως ώστε να μπορούν η Επιτροπή και το Συμβούλιο να εξετάζουν το σύνολο των πιθανών δημοσιονομικών αποτελεσμάτων.

1.7. Διακυβέρνηση ως προς τις στατιστικές

Το Συμβούλιο συμφωνεί ότι η εφαρμογή του δημοσιονομικού πλαισίου καθώς και η αξιοπιστία του εξαρτώνται σε μέγιστο βαθμό από την ποιότητα, την αξιοπιστία και την έγκαιρη υποβολή των δημοσιονομικών στατιστικών. Οι αξιόπιστες και έγκαιρες στατιστικές δεν είναι σημαντικές μόνο για την αξιολόγηση των εν γένει δημοσιονομικών θέσεων· η πλήρης διαφάνεια των εν λόγω στατιστικών δίνει επίσης τη δυνατότητα στις κεφαλαιαγορές να αξιολογούν καλύτερα την πιστοληπτική ικανότητα των διαφόρων κρατών μελών, παρέχοντας μια σημαντική προειδοποιητική λειτουργία έναντι των σφαλμάτων πολιτικής.

Βασικό ζήτημα παραμένει η διασφάλιση των προσηκουσών πρακτικών, μέσων και ικανοτήτων παραγωγής στατιστικών στοιχείων υψηλής ποιότητας σε εθνική και ευρωπαϊκή κλίμακα, με στόχο τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας, ακεραιότητας και υπευθυνότητας των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών και της Eurostat. Επιπλέον πρέπει να δοθεί προσοχή στην ανάπτυξη της επιχειρησιακής ικανότητας, των εξουσιών επιτήρησης, της ανεξαρτησίας και της υπευθυνότητας της Eurostat. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο αντιμετωπίζουν εντός του 2005 το ζήτημα της βελτίωσης της διακυβέρνησης του ευρωπαϊκού στατιστικού συστήματος.

Τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρέπει να επιβεβαιώσουν τη δέσμευσή τους για την παραγωγή δημοσιονομικών στατιστικών υψηλής ποιότητας και αξιοπιστίας και για την εξασφάλιση αμοιβαίας συνεργασίας για την επίτευξη του στόχου αυτού. Θα πρέπει να εξετάζεται και το ενδεχόμενο επιβολής κυρώσεων σε κράτος μέλος όταν παρατηρείται παράβαση των υποχρεώσεών του για τη δέουσα γνωστοποίηση κρατικών στοιχείων.

2. Ενίσχυση του προληπτικού σκέλους

Υπάρχει ευρεία συναίνεση στη διαπίστωση ότι οι περίοδοι μεγέθυνσης άνω των τάσεων θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη δημοσιονομική εξυγίανση για να αποφεύγονται οι πολιτικές που επιτείνουν τις κυκλικές διακυμάνσεις. Η κατά το παρελθόν αποτυχία της επίτευξης του ενδιάμεσου δημοσιονομικού στόχου των «σχεδόν ισοσκελισμένων ή πλεονασματικών» θέσεων επιτάσσει την ενίσχυση του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, μέσω της ανανεωμένης δέσμευσης των κρατών μελών να προβούν στις απαραίτητες δημοσιονομικές δράσεις για τη σύγκλιση και συμμόρφωση προς τον στόχο αυτόν.

2.1. Ορισμός του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να επιδιώκουν ως μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΔΣ) τις «σχεδόν ισοσκελισμένες ή πλεονασματικές» δημοσιονομικές θέσεις.

Με δεδομένη την αυξημένη οικονομική και δημοσιονομική ανομοιογένεια στην ΕΕ των 25 κρατών μελών, το Συμβούλιο συμφωνεί ότι ο ΜΔΣ θα πρέπει να διαφοροποιηθεί για τα επί μέρους κράτη μέλη ούτως ώστε να λαμβάνεται υπόψη η πολυμορφία των οικονομικών και δημοσιονομικών τους θέσεων και εξελίξεων καθώς και του δημοσιονομικού κινδύνου για τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, ενόψει και των προβλεπόμενων δημογραφικών αλλαγών.

Το Συμβούλιο προτείνει κατά συνέπεια τη διατύπωση μεσοπρόθεσμων στόχων οι οποίοι, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της οικονομίας εκάστου κράτους μέλους, επιδιώκουν έναν τριπλό στόχο: να παρέχουν πρώτον, περιθώριο ασφαλείας αναφορικά με το όριο ελλείμματος του 3%· πέραν τούτου, να εξασφαλίζουν ταχεία πρόοδο προς τη βιωσιμότητα· λαμβανομένων δε υπόψη των ανωτέρω, να αφήνουν περιθώρια δημοσιονομικών ελιγμών, δεδομένων ιδίως των αναγκών δημόσιων επενδύσεων.

Οι ΜΔΣ θα πρέπει να διαφοροποιηθούν και μπορούν να αποκλίνουν από το στόχο των «σχεδόν ισοσκελισμένων ή πλεονασματικών» δημοσιονομικών θέσεων για επί μέρους κράτη μέλη με βάση τον εκάστοτε λόγο χρέους/ΑΕΠ και της δυνητικής τους μεγέθυνσης, αλλά με παράλληλη διατήρηση επαρκούς περιθωρίου κάτω από την τιμή αναφοράς του -3% του ΑΕΠ.

Κατά ταύτα, το φάσμα των ΜΔΣ για κάθε συγκεκριμένη χώρα μέλος της ευρωζώνης ή του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών ERM II θα υπολογίζεται, σε κυκλικά προσαρμοσμένους όρους και μη λαμβανομένων υπόψη των έκτακτων και προσωρινών μέτρων, μεταξύ -1% του ΑΕΠ για χώρες με χαμηλό χρέος και υψηλό δυναμικό ανάπτυξης και ισοσκελισμένου ή πλεονασματικού προϋπολογισμού για χώρες με υψηλό χρέος και χαμηλό δυναμικό ανάπτυξης.

Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών θα υποστηρίζεται από τη σύγκλιση των λόγων χρέους/ΑΕΠ προς συνετά επίπεδα.

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι τεκμαρτές υποχρεώσεις (που αφορούν τις αυξανόμενες λόγω της γήρανσης του πληθυσμού δαπάνες) μόλις διαμορφωθούν και θεσμοθετηθούν από το Συμβούλιο τα σχετικά κριτήρια και λεπτομέρειες. Στα τέλη του 2006 η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει έκθεση για την επιτευχθείσα πρόοδο ως προς τη μεθοδολογία για την συμπλήρωση της ανάλυσης με την ενσωμάτωση των εν λόγω τεκμαρτών υποχρεώσεων.

Το Συμβούλιο τονίζει ωστόσο ότι δεν μπορεί να προσδοκάται βραχυπρόθεσμα να αντιμετωπίσει πλήρως η δημοσιονομική πολιτική τα διαρθρωτικά φαινόμενα της δημογραφικής γήρανσης, και καλεί τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στους τομείς που άπτονται της γήρανσης του πληθυσμού τους, καθώς και για την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και συμμετοχής.

Οι μεσοπρόθεσμοι δημοσιονομικοί στόχοι θα μπορούν να αναθεωρούνται κατά την εφαρμογή μεγάλων μεταρρυθμίσεων και οπωσδήποτε ανά τετραετία, ώστε να αντικατοπτρίζουν τις εξελίξεις στο δημόσιο χρέος, τη δυνητική μεγέθυνση και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

2.2. Πορεία προσαρμογής προς τον μεσοπρόθεσμο στόχο

Το Συμβούλιο εκτιμά ότι πρέπει να επιτευχθεί συμμετρικότερη προσέγγιση της δημοσιονομικής πολιτικής στο σύνολο του οικονομικού κύκλου, μέσω ενισχυμένης δημοσιονομικής πειθαρχίας σε περιόδους οικονομικής ανάκαμψης, με στόχο να αποφεύγονται οι πολιτικές που επιτείνουν τις κυκλικές διακυμάνσεις και να επιτευχθεί σταδιακά ο μεσοπρόθεσμος στόχος, δημιουργώντας έτσι τα απαραίτητα περιθώρια για την αντιμετώπιση φάσεων οικονομικής ύφεσης και τη μείωση του δημόσιου χρέους με ικανοποιητικούς ρυθμούς, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Τα κράτη μέλη πρέπει να δεσμευθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο να εξυγιαίνουν δραστήρια τα δημόσια οικονομικά τους στη διάρκεια των ευνοϊκών οικονομικών περιόδων. Βασική αρχή είναι η χρησιμοποίηση των απροσδόκητων υπερεσόδων για τη μείωση του ελλείμματος και του χρέους.

Τα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμα επιτύχει τους ΜΔΣ τους θα πρέπει να προβούν σε ενέργειες για να το επιτύχουν εφ' όλης της διάρκειας του κύκλου. Οι προσπάθειες προσαρμογής τους θα πρέπει να είναι μεγαλύτερες στη διάρκεια ευνοϊκών οικονομικών περιόδων, ενώ θα μπορούν να μειώνονται στις δύσκολες οικονομικές περιόδους. Για να επιτευχθούν οι ΜΔΣ, τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ ή του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών ERM-II θα πρέπει να επιδιώκουν ετήσια προσαρμογή σε κυκλικά προσαρμοσμένους όρους, εξαιρουμένων των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων, 0,5% του ΑΕΠ ως σημείο αναφοράς. Ως «ευνοϊκές οικονομικές περίοδοι» θα πρέπει να αναγνωρίζονται ως περίοδοι κατά τις οποίες η παραγωγή υπερβαίνει το δυνητικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες φορολογικής ελαστικότητας.

Τα κράτη μέλη που δεν ακολουθούν την απαιτούμενη πορεία προσαρμογής θα εξηγούν τους λόγους της απόκλισης στην ετήσια επικαιροποίηση των προγραμμάτων σταθερότητας/σύγκλισης. Η Επιτροπή θα παρέχει συμβουλές ακολουθητέας πολιτικής για να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη στην τήρηση της πορείας προσαρμογής. Οι συμβουλές ακολουθητέας πολιτικής θα αντικατασταθούν από έγκαιρες προειδοποιήσεις σύμφωνα με το Σύνταγμα, μόλις αυτό τεθεί σε εφαρμογή.

2.3. Συνεκτίμηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων

Το Συμβούλιο συμφωνεί ότι, για να ενισχυθεί ο αυξητικός προσανατολισμός του Συμφώνου, θα λαμβάνονται υπόψη οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις κατά τον ορισμό της πορείας προσαρμογής προς το μεσοπρόθεσμο στόχο για τις χώρες που δεν τον έχουν ακόμα επιτύχει, και θα επιτρέπεται προσωρινή παρέκκλιση από το στόχο αυτό για τις χώρες που τον έχουν ήδη επιτύχει. Εξυπακούεται όμως σαφώς ότι πρέπει να υπάρχει εξασφαλισμένο περιθώριο ασφαλείας για τη διασφάλιση της τήρησης της τιμής αναφοράς του ελλείμματος (3% του ΑΕΠ) και ότι η δημοσιονομική θέση αναμένεται να επιστρέψει στο ΜΔΣ εντός της περιόδου του προγράμματος.

Θα λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις που συνεπάγονται άμεσες συνέπειες μακροπρόθεσμης εξοικονόμησης, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης της δυνητικής μεγέθυνσης, και συνεπώς έχουν επαληθεύσιμη θετική επίδραση στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Στο πλαίσιο της ετήσιας επικαιροποίησης των προγραμμάτων σταθερότητας/ σύγκλισης θα πρέπει να παρέχεται λεπτομερής ανάλυση κόστους/οφέλους των μεταρρυθμίσεων αυτών από την άποψη του προϋπολογισμού.

Οι εν λόγω προτάσεις θα πρέπει να ενσωματωθούν στον κανονισμό 1466/97.

Επιπλέον, το Συμβούλιο αντιλαμβάνεται ότι η τήρηση των δημοσιονομικών στόχων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης δεν θα πρέπει να παρεμποδίζει τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αναντίρρητα βελτιώνουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων οι οποίες εισάγουν ένα σύστημα πολλαπλών πυλώνων που περιλαμβάνει έναν υποχρεωτικό πυλώνα με πλήρη χρηματοδότηση. Μολονότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές συνεπάγονται βραχυπρόθεσμη επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών κατά τη διάρκεια της περιόδου σταδιακής εφαρμογής, συντελούν σαφώς στη βελτίωση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Το Συμβούλιο συμφωνεί, ως εκ τούτου, ότι τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν αυτές τις μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από την πορεία προσαρμογής προς το ΜΔΣ ή και από τον ίδιο το ΜΔΣ. Η παρέκκλιση από το ΜΔΣ θα πρέπει να απεικονίζει το καθαρό κόστος της μεταρρύθμισης στον υπό δημόσια διαχείριση πυλώνα, υπό τον όρο ότι η παρέκκλιση παραμένει προσωρινή και διατηρείται ένα κατάλληλο περιθώριο ασφαλείας ως την τιμή αναφοράς.

3. Βελτίωση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος

Η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος θα πρέπει να παραμείνει απλή, διαφανής και δίκαιη. Ωστόσο, η εμπειρία των τελευταίων ετών δείχνει ότι υπάρχουν πιθανά περιθώρια βελτίωσης της εφαρμογής της.

Κατευθυντήρια αρχή για την εφαρμογή της διαδικασίας είναι η ταχεία διόρθωση κάθε υπερβολικού ελλείμματος.

Το Συμβούλιο τονίζει ότι ο σκοπός της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος είναι να βοηθά και όχι να τιμωρεί και, κατά συνέπεια, πρέπει να παρέχει κίνητρα στα κράτη μέλη ώστε να τα ενθαρρύνει να επιδιώκουν τη δημοσιονομική πειθαρχία, μέσω ενισχυμένης εποπτείας καθώς επίσης αμοιβαίας υποστήριξης αλλά και αμοιβαίων πιέσεων. Επιπλέον, τα σφάλματα πολιτικής πρέπει να διακρίνονται σαφώς από τα σφάλματα προβλέψεων στην εφαρμογή της διαδικασίας του υπερβολικού ελλείμματος. Εάν μολοταύτα ένα κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με τις συστάσεις που του απευθύνονται βάσει της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, το Συμβούλιο έχει την εξουσία να εφαρμόσει τις προβλεπόμενες κυρώσεις.

3.1. Εκπόνηση έκθεσης της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3

Προκειμένου να αποφευχθούν τα υπερβολικά δημόσια ελλείμματα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 104, παράγραφος 1 της Συνθήκης, οι εκθέσεις που εκπονεί η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3 της Συνθήκης κατόπιν της παρακολούθησης που διενεργεί, συνιστούν τη βάση της γνώμης της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, της εν συνεχεία αξιολόγησης της Επιτροπής και, τέλος, της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος, καθώς και των συστάσεών του, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις προθεσμίες για τη διόρθωση του ελλείμματος.

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν αποφασίσει σαφώς να διατηρήσουν και να υποστηρίξουν τις τιμές αναφοράς 3% και 60% του ΑΕΠ ως θεμέλια της παρακολούθησης της εξέλιξης της δημοσιονομικής κατάστασης και του λόγου του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ των κρατών μελών. Η Επιτροπή θα εκπονεί πάντα έκθεση βάσει του άρθρου 104, παράγραφος 3 της Συνθήκης. Η Επιτροπή θα εξετάζει στην έκθεσή της μήπως συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 104, παράγραφος 2, στοιχεία (α) και (β) αντίστοιχα. Το Συμβούλιο προτείνει στα επόμενα αναθεωρήσεις ή διευκρινίσεις όσον αφορά το πεδίο των εξαιρέσεων αυτών.

Όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη, η Επιτροπή θα εξετάζει ακόμη στην έκθεσή της κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα του κράτους υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, θα λαμβάνει δε υπόψη όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους. Το Συμβούλιο προτείνει στα επόμενα διευκρινίσεις της έννοιας «όλοι οι άλλοι σχετικοί παράγοντες».

3.2. «Έκτακτη και προσωρινή» υπέρβαση του ελλείμματος σε σχέση με την τιμή αναφοράς

Η Συνθήκη προβλέπει, στο άρθρο 104, παράγραφος 2, στοιχείο (α), δεύτερη περίπτωση, εξαίρεση εάν η υπέρβαση της τιμής αναφοράς είναι απλώς έκτακτη και προσωρινή και ο λόγος παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς.

Ενώ, προκειμένου να καλυφθεί από την εν λόγω εξαίρεση, ο λόγος πρέπει να παραμένει πάντα κοντά στην τιμή αναφοράς, ο κανονισμός 1467/97 παρέχει ορισμούς ως προς το πότε μια υπέρβαση της τιμής αναφοράς, η οποία όμως παραμένει κοντά της, θεωρείται έκτακτη και προσωρινή: προκειμένου να θεωρηθεί έκτακτη, η υπέρβαση πρέπει να οφείλεται σε ασυνήθεις περιστάσεις που εκφεύγουν του ελέγχου του κράτους μέλους και έχουν σημαντική επίπτωση στη δημοσιονομική του κατάσταση, ή να οφείλεται σε σοβαρή οικονομική ύφεση· προκειμένου η υπέρβαση να θεωρηθεί προσωρινή, οι δημοσιονομικές προβλέψεις της Επιτροπής πρέπει να εκτιμούν ότι το έλλειμμα θα μειωθεί κάτω από την τιμή αναφοράς μόλις εκλείψουν οι ασυνήθεις περιστάσεις ή τερματισθεί η σοβαρή οικονομική ύφεση.

Σοβαρή οικονομική ύφεση θεωρείται επί του παρόντος ότι υπάρχει - κατά κανόνα - εάν το πραγματικό ΑΕΠ εμφανίζει πτώση τουλάχιστον 2% σε ετήσια βάση. Επιπλέον, στην περίπτωση ετήσιας πτώσης του πραγματικού ΑΕΠ κατά λιγότερο από 2%, ο κανονισμός 1467/97 επιτρέπει ακόμα στο Συμβούλιο να αποφασίσει ότι δεν υφίσταται υπερβολικό έλλειμμα, εάν συνυπολογισθούν και άλλοι σχετικοί παράγοντες, ιδίως δε το απρόοπτο της ύφεσης ή η σωρευτική μείωση της παραγωγής σε σχέση με προηγούμενες τάσεις.

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι ο ισχύων ορισμός της «σοβαρής οικονομικής ύφεσης» κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2 του κανονισμού 1467/97 είναι υπερβολικά περιοριστικός. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 2 του κανονισμού 1467/97 πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να επιτρέπουν τόσο στην Επιτροπή όσο και στο Συμβούλιο, όταν αξιολογούν και αποφασίζουν σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος σύμφωνα με τις παραγράφους 3 έως 6 του άρθρου 104 της Συνθήκης, να θεωρούν έκτακτη την υπέρβαση της τιμής αναφοράς που οφείλεται σε αρνητικό ποσοστό οικονομικής μεγέθυνσης ή στη σωρευτική μείωση της παραγωγής κατά τη διάρκεια παρατεταμένων περιόδων πολύ χαμηλής οικονομικής μεγέθυνσης σε σχέση με τη δυνητική μεγέθυνση.

3.3. «Όλοι οι άλλοι σχετικοί παράγοντες»

Το άρθρο 104, παράγραφος 3 της Συνθήκης προβλέπει ότι, κατά την εκπόνηση της έκθεσης σχετικά με τη μη τήρηση των κριτηρίων συμμόρφωσης με τη δημοσιονομική πειθαρχία, η Επιτροπή «εξετάζει επίσης κατά πόσον το δημόσιο έλλειμμα υπερβαίνει τις δαπάνες δημοσίων επενδύσεων, λαμβάνει δε υπόψη όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της μεσοπρόθεσμης οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης του κράτους μέλους». Μια ισορροπημένη συνολική αξιολόγηση πρέπει να περιλαμβάνει όλους αυτούς τους παράγοντες.

Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η συνεκτίμηση των «άλλων σχετικών παραγόντων» κατά την πορεία διαμόρφωσης της απόφασης σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος (άρθρο 104, παράγραφοι 4, 5 και 6) πρέπει να εξαρτάται ολοκληρωτικά από τη δεσπόζουσα αρχή ότι προτού ληφθούν υπόψη άλλοι σχετικοί παράγοντες, η υπέρβαση της τιμής αναφοράς οφείλει να είναι προσωρινή και το έλλειμμα να παραμένει κοντά στην τιμή αναφοράς.

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι θα πρέπει να διευκρινιστεί το πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει υπόψη «όλους τους άλλους σχετικούς παράγοντες». Η σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3 έκθεση της Επιτροπής θα πρέπει να αντιστακτά προσηκόντως τις εξελίξεις στη μεσοπρόθεσμη οικονομική κατάσταση (ειδικότερα τη δυνητική οικονομική μεγέθυνση, τις επικρατούσες κυκλικές συνθήκες, την εφαρμογή πολιτικών στο πλαίσιο της «ατζέντας της Λισσαβώνας» και πολιτικών προώθησης της E&A και της καινοτομίας), καθώς και τις εξελίξεις στη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική κατάσταση (ειδικότερα, τις προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης κατά τις «ευνοϊκές συγκυρίες», τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους, τις δημόσιες επενδύσεις και τη συνολική ποιότητα των δημόσιων οικονομικών). Επιπλέον, θα εξετάζεται δεόντως κάθε άλλος παράγοντας που είναι συναφής κατά τη γνώμη του οικείου κράτους μέλους, προκειμένου να αξιολογηθεί καθολικά και ποιοτικά η υπέρβαση της τιμής αναφοράς. Στο πλαίσιο αυτό θα εξετάζονται ιδιαιτέρως οι δημοσιονομικές προσπάθειες για την αύξηση ή τη διατήρηση σε υψηλό επίπεδο των χρηματοδοτικών συνεισφορών υπέρ της προαγωγής της διεθνούς αλληλεγγύης και της επίτευξης ευρωπαϊκών πολιτικών στόχων, ιδίως δε της ένωσης της Ευρώπης, αν αυτή επηρεάζει δυσμενώς την οικονομική αύξηση και τη δημοσιονομική επιβάρυνση ενός κράτους μέλους.

Σαφέστατα δεν θα πρέπει να επιδιωχθεί επαναπροσδιορισμός της τιμής αναφοράς του Μάαστριχτ για το έλλειμμα μέσω του αποκλεισμού συγκεκριμένων δημοσιονομικών στοιχείων.

Εάν το Συμβούλιο έχει αποφασίσει, βάσει του άρθρου 104, παράγραφος 6, ότι υπάρχει υπερβολικό έλλειμμα σε κράτος μέλος, οι «άλλοι σχετικοί παράγοντες» θα εξετάζονται επίσης στα επόμενα βήματα της διαδικασίας του άρθρου 104. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη βάσει της παραγράφου 12 του άρθρου 104, δηλ. για την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με το εάν ένα κράτος μέλος έχει διορθώσει το υπερβολικό έλλειμά του.

Οι προτάσεις αυτές θα πρέπει να ενσωματωθούν στον κανονισμό 1467/97.

3.4. Συνεκτίμηση των μεταρρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού συστήματος

Το Συμβούλιο συμφωνεί ότι τυχόν υπέρβαση με μικρή διαφορά της τιμής αναφοράς, εφόσον αντανακλά την εφαρμογή συνταξιοδοτικών μεταρρυθμίσεων οι οποίες εισάγουν ένα σύστημα πολλαπλών πυλώνων που περιλαμβάνει έναν υποχρεωτικό πυλώνα με πλήρη χρηματοδότηση, χρειάζεται προσεκτική εξέταση. Μολονότι η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων αυτών επιφέρει βραχυπρόθεσμη επιδείνωση της δημοσιονομικής κατάστασης, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών σαφώς βελτιώνεται.

Η Επιτροπή και το Συμβούλιο, σε όλες τις δημοσιονομικές εκτιμήσεις στα πλαίσια της διαδικασίας του υπερβολικού ελλείμματος, θα δίνουν τη δέουσα προσοχή στην εφαρμογή των εν λόγω μεταρρυθμίσεων.

Ειδικότερα, όταν θα εξετάζουν δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 12 το κατά πόσον έχει διορθωθεί το υπερβολικό έλλειμμα, η Επιτροπή και το Συμβούλιο θα αξιολογούν τις εξελίξεις των στοιχείων του ελλείμματος στα πλαίσια της διαδικασίας, λαμβάνοντας επίσης υπόψη το καθαρό κόστος της μεταρρύθμισης στον υπό δημόσια διαχείριση πυλώνα. Η συνεκτίμηση του καθαρού κόστους της μεταρρύθμισης θα αφορά τα πέντε πρώτα έτη αφότου το κράτος μέλος εισήγαγε υποχρεωτικό σύστημα με πλήρη χρηματοδότηση, ή πέντε έτη μετά το 2004 για τα κράτη μέλη που έχουν ήδη εισαγάγει τέτοιο σύστημα. Επιπλέον θα είναι φθίνουσα, δηλ. κατά τη διάρκεια της πενταετίας θα συνεκτιμάται το 100, 80, 60, 40 και 20 τοις εκατό του καθαρού κόστους της μεταρρύθμισης στον υπό δημόσια διαχείριση πυλώνα.

3.5. Μεγαλύτερη εστίαση στο χρέος και τη βιωσιμότητα

Σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει τη συμμόρφωση προς τη δημοσιονομική πειθαρχία έχοντας ως κριτήριο τόσο το έλλειμμα όσο και το χρέος. Το Συμβούλιο συμφωνεί ότι θα πρέπει να αυξηθεί η εστίαση στο χρέος και τη βιωσιμότητα και επιβεβαιώνει την ανάγκη μείωσης του δημόσιου χρέους κάτω από το 60% του ΑΕΠ με ικανοποιητικό ρυθμό, λαμβανομένων υπόψη των μακροοικονομικών συνθηκών. Όσο υψηλότερος είναι ο λόγος χρέους/ΑΕΠ των κρατών μελών, τόσο μεγαλύτερες πρέπει να είναι οι προσπάθειές τους για ταχεία μείωσή του.

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι το πλαίσιο εποπτείας του χρέους θα πρέπει να ενισχυθεί εφαρμόζοντας την έννοια της «επαρκούς μείωσης και προσέγγισης της τιμής αναφοράς με ικανοποιητικό ρυθμό» όσον αφορά το λόγο χρέους/ΑΕΠ με ποιοτικούς όρους, λαμβάνοντας υπόψη τις μακροοικονομικές συνθήκες και τη δυναμική του χρέους, συμπεριλαμβανομένης της επιδίωξης των κατάλληλων επιπέδων πρωτογενούς πλεονάσματος καθώς και άλλων μέτρων για τη μείωση του ακαθάριστου χρέους και των στρατηγικών διαχείρισης του χρέους. Προκειμένου για τις χώρες στις οποίες παρατηρείται υπέρβαση της τιμής αναφοράς, το Συμβούλιο θα διατυπώνει συστάσεις όσον αφορά τη δυναμική του χρέους στις γνώμες του σχετικά με τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης.

Δεν απαιτείται αλλαγή των υφισταμένων κανονισμών για το σκοπό αυτό.

3.6 Παράταση των προθεσμιών για την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης και τη λήψη μέτρων

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η προθεσμία για την έκδοση απόφασης δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 6 για τη διαπίστωση της ύπαρξης υπερβολικού ελλείμματος θα πρέπει να παραταθεί σε 4 αντί 3 μήνες από την ημερομηνία δημοσιονομικής κοινοποίησης, επίσης δε ότι το χρονικό περιθώριο για την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης μετά από σύσταση για διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 7 θα μπορούσε να παραταθεί από 4 σε 6 μήνες, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη μέλη να εντάξουν καλύτερα τη δράση στα πλαίσια της εθνικής δημοσιονομικής διαδικασίας και να αναπτύξουν μια περισσότερο διαρθρωμένη δέσμη μέτρων. Αυτό θα μπορούσε να διευκολύνει την υιοθέτηση επανορθωτικών δεσμών διαρθρωτικών (και όχι βασικά προσωρινών) μέτρων. Επίσης, χάρη στις μεγαλύτερες προθεσμίες θα μπορεί να λαμβάνεται υπόψη μια ενημερωμένη πρόβλεψη της Επιτροπής, ούτως ώστε να εκτιμώνται από κοινού τα λαμβανόμενα μέτρα και οι σημαντικές αλλαγές των συνθηκών οικονομικής μεγέθυνσης που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν παράταση των προθεσμιών. Για τους ίδιους λόγους, η προθεσμία του ενός μηνός που διαθέτει το Συμβούλιο για να αποφασίσει να περάσει από την παράγραφο 8 στην παράγραφο 9 του άρθρου 104 θα πρέπει να παραταθεί σε δύο μήνες, και η προθεσμία των δύο μηνών δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 9 θα πρέπει να παραταθεί σε 4 μήνες.

Οι εν λόγω προτάσεις προϋποθέτουν αλλαγές στα σχετικά άρθρα του κανονισμού 1467/97.

3.7 Αρχική προθεσμία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι κατά κανόνα η προθεσμία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος θα πρέπει να είναι το έτος που έπεται του εντοπισμού του, και ως εκ τούτου κανονικά το δεύτερο έτος μετά την εμφάνισή του. Ωστόσο, το Συμβούλιο συμφωνεί ότι τα στοιχεία τα οποία θα λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό της αρχικής προθεσμίας για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος θα πρέπει να προσδιοριστούν καλύτερα και να περιλαμβάνουν, ιδίως, σφαιρική εκτίμηση όλων των παραγόντων που αναφέρονται στη δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 3 έκθεση.

Ως σημείο αναφοράς, οι χώρες με υπερβολικό έλλειμμα θα υποχρεώνονται να επιτυγχάνουν ετήσια ελάχιστη δημοσιονομική προσπάθεια τουλάχιστον 0,5 % του ΑΕΠ σε κυκλικά προσαρμοσμένους όρους, χωρίς να υπολογίζονται τα έκτακτα μέτρα, και η αρχική προθεσμία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος θα πρέπει να καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την εν λόγω ελάχιστη δημοσιονομική προσπάθεια. Εάν η προσπάθεια αυτή φαίνεται ικανοποιητική για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος κατά το έτος που έπεται του εντοπισμού του, η αρχική προθεσμία δεν χρειάζεται να παρατείνεται πέραν του έτους αυτού.

Εντούτοις, το Συμβούλιο συμφωνεί ότι σε ειδικές περιστάσεις, η αρχική προθεσμία για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος θα μπορούσε να είναι ένα έτος αργότερα, δηλαδή το δεύτερο έτος μετά τον εντοπισμό του, και ως εκ τούτου κανονικά το τρίτο έτος μετά την εμφάνισή του. Προκειμένου να αποφασίζεται κατά πόσον συντρέχουν ειδικές περιστάσεις θα λαμβάνεται υπόψη η ισόρροπη συνολική εκτίμηση των παραγόντων που αναφέρονται στη δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 3 έκθεση.

Η αρχική προθεσμία θα καθορίζεται με την επιφύλαξη της συνεκτίμησης των μεταρρυθμίσεων των συνταξιοδοτικών συστημάτων και χωρίς να θίγονται οι προθεσμίες που ισχύουν για τα νέα και τα μελλοντικά κράτη μέλη.

3.8. Επανεξέταση των προθεσμιών για τη διόρθωση του ελλείμματος

Το Συμβούλιο συμφωνεί ότι οι προθεσμίες για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος θα μπορούσαν να επανεξετάζονται και να παρατείνονται, εφόσον ανακύπτουν απρόβλεπτες οικονομικές αντιξοότητες με σημαντικές δυσμενείς δημοσιονομικές συνέπειες κατά τη διάρκεια διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Είναι δυνατή η επανάληψη σύστασης δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 7 ή ειδοποίησης δυνάμει του άρθρου 104, παράγραφος 9, και θα πρέπει να γίνεται εφόσον το συγκεκριμένο κράτος μέλος έχει αναλάβει αποτελεσματική δράση σύμφωνα με την αρχική σύσταση ή ειδοποίηση. Αυτό θα πρέπει να διευκρινίζεται στον κανονισμό 1467/97.

Τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να αποδείξουν ότι έχουν αναλάβει αποτελεσματική δράση κατόπιν των συστάσεων. Εάν η αποτελεσματική δράση ελήφθη μετά από προγενέστερες συστάσεις και απρόβλεπτες εξελίξεις που αφορούν την οικονομική μεγέθυνση δικαιολογούν επανεξέταση των προθεσμιών για τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος, η διαδικασία δεν προχωρεί στην επόμενη φάση. Οι προβλέψεις οικονομικής μεγέθυνσης που περιέχονται στη σύσταση του Συμβουλίου θα αποτελούν το επίπεδο αναφοράς σε σύγκριση με το οποίο θα αξιολογούνται οι απρόβλεπτες εξελίξεις σχετικά με την οικονομική μεγέθυνση.
